

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ เป็นส่วนสำคัญต่อการดำเนินชีวิตสืบต่อกันมาจากยุคสมัยที่แตกต่างกันไปของแต่ละชนชาติ แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองเรื่องทางศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยิ่งใหญ่ของชาตินั้นๆ ดนตรีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา เป็นสุนทรียศาสตร์ที่ว่าด้วยความงาม วรรณะ สุทธิจิตต์ (2555 : 3)

หลักสูตรพื้นฐานวิชาชีพวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ในด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาชีพดนตรีสากลนั้น ครูผู้สอนจะต้องมีการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แล้วให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และจำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนซ้ำๆ บ่อยๆ จนเกิดความชำนาญ ในขั้นตอนของการสอนให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั้น สิ่งหนึ่งที่ช่วยให้การสอนของครูได้ผลดีก็คือ สื่อการเรียนการสอนที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจในเนื้อหาการเรียนรู้ได้มากขึ้น และชุดฝึกทักษะที่นักเรียนสามารถอ่านเอง และทำความเข้าใจได้อย่างกระชับรวดเร็วมากยิ่งขึ้น สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (2551 : 3)

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่เรียนกีตาร์คลาสสิก กิรตินันท์ สดประเสริฐ (2545 : 10) กล่าวว่า นักเรียนขาดความสนใจในการเรียนกีตาร์คลาสสิก เนื่องจากกีตาร์คลาสสิกเป็นเครื่องดนตรีที่เล่นยาก เน้นการปฏิบัติเป็นหลักสำคัญและการปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกต้องกำหนดทั้งเรื่องบุคลิก จังหวะ ทำนอง ตามที่กำหนด นักเรียนส่วนมากไม่สามารถปฏิบัติโน้ตที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง เพราะประสบปัญหาด้านเอกสารประกอบการเรียนการสอนกีตาร์คลาสสิกที่ไม่ชัดเจน ครูผู้สอนสอนตามกรอบของของกระทรวงที่ได้กำหนดไว้ ไม่มีความ

แตกต่างในด้านเทคนิคการปฏิบัติ ทำให้นักเรียนปฏิบัติผิดอยู่บ่อยครั้ง เมื่อนักเรียนปฏิบัติผิดมักจะหงุดหงิดเกิดความเบื่อหน่ายหรือปฏิบัติช้าลงในจุดนั้นทำให้ไม่ตรงไปตามจังหวะที่กำหนด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนที่เรียนกีตาร์คลาสสิกเกิดความไม่สนใจในการเรียนกีตาร์คลาสสิก อรณุช บุญถนอม (2542 : 2) กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถานศึกษาในปัจจุบัน กำลังประสบปัญหาต่างๆ รอบด้าน ทั้งทางด้านงบประมาณสนับสนุน เครื่องมือและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน เครื่องดนตรีและสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อและนวัตกรรมสำหรับให้นักเรียนใช้เป็นแนวทางในการเรียนและการฝึกปฏิบัติหลังจากการเรียนตามปกติในชั่วโมงเรียนแล้วยังขาดแคลนและขาดความเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ จากมูลเหตุดังกล่าวเป็นผลให้ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด เห็นว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการแก้ไข

จากการศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่า การใช้ชุดฝึกทักษะจะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากวิชาดนตรีเป็นวิชาการที่ต้องอาศัยการฝึกฝนทักษะภาคปฏิบัติ ซึ่งเปรียบเสมือนการเรียนอีกหนึ่งภาษา คือ ภาษาดนตรี การเรียนการสอนดนตรีจึงจำเป็นต้องมีการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ฝึกฝนทักษะทางดนตรีให้ได้ผลดีก็คือ ชุดฝึกทักษะนั่นเอง ดังที่ ฌูรท์ สุธรรจิตต์ (2551 : 63) กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนดนตรีว่า การสอนดนตรีไม่ว่าลักษณะใดย่อมมีหลักการที่ผู้สอนยึดเป็นแนวปฏิบัติ การศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ย่อมช่วยให้การสอนดนตรีมีประสิทธิภาพขึ้นได้ทั้งนี้เพราะผู้สอนจะมีความเข้าใจกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถจัดการเรียนการสอนดนตรีให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ กล่าวว่าการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะนั้น ต้องมุ่งเน้นการคิดสร้างสรรค์และการเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ กระตุ้นให้แสดงความรู้สึกของตนเองออกมา โดยการลงมือปฏิบัติจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับเครื่องดนตรี เพื่อให้ทักษะการเคลื่อนไหวได้รับการพัฒนา และได้รับการเสริมแรงจากการรับรู้ความรู้สึกจากสิ่งที่ทำได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ John and Hess กล่าวว่าการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะต้องแบ่งหมวดหมู่พฤติกรรมให้ถูกต้อง คือ ความสามารถในการวินิจฉัยที่ได้ยิน ความสามารถในการร้องจากการอ่านโน้ต การอ่านโน้ตฉบับพลัน ความสามารถในการจำเสียงและแยกแยะเสียง ความรู้ทางดนตรี อารมณ์ของดนตรี การประพันธ์งานดนตรี การบรรเลงอย่างมีประสิทธิภาพ ความพึงพอใจ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 20) กล่าวว่าชุดฝึกทักษะที่มีองค์ประกอบของคู่มือสำหรับครูผู้ใช้ชุดฝึกทักษะ มีเนื้อหาสาระ และสื่อการสอนมีกิจกรรมการ

เรียนการสอนตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และการประเมินผล ที่เป็นการประเมิน กระบวนการ จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จแห่งการเรียนรู้ได้เป็น อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดฝึกทักษะปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก ขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อและ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสามารถนำไปใช้ ในการเรียนการสอนดนตรี ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติกีตาร์ คลาสสิกอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังเรียนสูงขึ้นและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และเป็นการ พัฒนาดนตรีให้มีความก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) กำหนดเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกก่อนและหลัง เรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะปฏิบัติกีตาร์ คลาสสิก

สมมุติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยใช้ชุดฝึกทักษะปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน วิชากีตาร์คลาสสิก ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2557 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนี้

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนกีตาร์คลาสสิก วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 10 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนกีตาร์คลาสสิกประกอบด้วยเรื่อง เทคนิคการปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก และการบรรเลงเพลงคลาสสิก

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยคือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 รวมระยะเวลา 8 สัปดาห์ 24 ชั่วโมง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ทักษะการปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถด้านการปฏิบัติคลาสสิกอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน วิชากีตาร์คลาสสิก เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทักษะทักษะปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน คนตรีคลาสสิกของสถานศึกษา และประกันคุณภาพการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดฝึกทักษะ หมายถึง สื่อที่เป็นเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อฝึกทักษะปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวนทั้งสิ้น 8 ชุด ประกอบด้วยชุดที่ 1 ถึง 8 ได้นำเสนอสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้ ชุดที่ 1) บันไดเสียง ซีเมเจอร์ สายเปิด , ชุดที่ 2) บันไดเสียง จี เมเจอร์ , ชุดที่ 3) บันไดเสียง ดี เมเจอร์ , ชุดที่ 4) บันไดเสียง เอฟ เมเจอร์ , ชุดที่ 5) บันไดเสียง บีแฟลท เมเจอร์ , ชุดที่ 6) บันไดเสียง ซี เมเจอร์ อาเพจโอ

สาย, ชุดที่ 7) บันไดเสียง ซี เมเจอร์ อาเพจโอ , ชุดที่ 8) เพลงคลาสสิก Moderato

2. ทักษะการปฏิบัติคีตารคลาสสิก หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกในการปฏิบัติคีตารคลาสสิก ประกอบด้วยการนั่งที่ถูกลักษณะ การวางมือซ้ายและมือขวา การกดไล่เสียงตามบันไดเสียงเมเจอร์ทางซาร์ป เมเจอร์ทางเฟลท อาเพจโอ การเล่นถูกจังหวะถูกทำนอง คุณภาพเสียงชัดเจนถูกต้องตามอารมณ์ของบทเพลงที่กำหนด ซึ่งประเมินโดยใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติคีตารคลาสสิก จำนวน 10 ข้อ

3. ประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะ (E_1/E_2) หมายถึง คะแนนการประเมินผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะปฏิบัติคีตารคลาสสิกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการนำไปทดลองสอนทำให้นักเรียนเกิดทักษะการปฏิบัติคีตารคลาสสิกอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการเรียนรู้ กำหนดเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ประสิทธิภาพกระบวนการ เกิดจากการนำคะแนนที่สอบได้ระหว่างการดำเนินการ (นั่นคือคะแนนระหว่างเรียน หรือคะแนนระหว่างการทดลอง) มาหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบเป็นร้อยละ

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง เป็นประสิทธิภาพของผลรวม เกิดจากการนำคะแนนจากการวัดโดยรวม เมื่อสิ้นสุดการสอนหรือสิ้นสุดการทดลอง แล้วมาหาค่าเฉลี่ยแล้วเปรียบเทียบเป็นร้อยละ ซึ่งต้องได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

4. การจัดการเรียนการสอน โดยใช้ชุดฝึกทักษะ หมายถึง เป็นกระบวนการเรียนรู้จากชุดฝึกทักษะเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่เป็นลักษณะของสื่อประสม เป็นการใช้สื่อตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปร่วมกันเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ต้องการ โดยอาจจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่สะท้อนถึงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตระหนักรู้คุณค่าของความรู้ที่ได้เรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะปฏิบัติคีตารคลาสสิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แปลผลจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

6. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง สภาวะจิตที่ปราศจากความเครียด เป็นความรู้สึกของบุคคลในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ หรือเป็นความรู้สึกที่พอใจต่อสิ่งที่ทำให้เกิดความชอบ ความสบายใจ และเป็นความรู้สึกที่บรรลุถึงความต้องการ เป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จ